

PEDAGÓGUS-SZAKVIZSGA ÉS A SZAKIRÁNYÚ TOVÁBBKÉPZÉSEK HELYE A PEDAGÓGUS-TOVÁBBKÉPZÉS RENDSZERÉBEN

Soós Dr. Faragó Magdolna

Oktatási Minisztérium, Felsőoktatási Főosztály, Budapest
magdolna.farago@om.hu

Kulcsszavak: pedagógus-szakvizsga, szakirányú továbbképzés

Az OM közoktatási területe az MTA Pedagógiai Bizottságával kötött megállapodása alapján évről-évre pályázatot hirdet a közoktatási rendszer működésének a vizsgálatára. Ennek keretében 2001-ben került sor "A pedagógus-továbbképzés a felsőoktatási intézményekben" című kutatásra, amelynek egyik résztémáját, a szakirányú továbbképzések, illetve a pedagógus-szakvizsga helyzetét emelem ki az előadásban. E résztéma kutatásának egyik aspektusa a fenti képzések tartalmi rendszerezése, a másik a képzések megvalósulásának feltérképezése volt. A *tartalmi rendszerezés* alapján a pedagógiai jellegű szakirányú továbbképzési szakokról, illetve a pedagógus-szakvizsga választható programjairól a következő összegző megállapításokat tehetjük:

1. Öt év leforgása alatt (az első szakirányú továbbképzési szak megalapításától, 1997-től 2002-ig) 56 féle olyan szakirányú továbbképzési szak létesült, amely - kizárólag vagy részben - pedagógusok számára nyújt a munkájukhoz szükséges speciális szakképzettséget.
2. Képzési céljuk és bemeneti feltételeik szerint a paletta igen széles körű, színes, de struktúrálatlan: hiányterületek és átfedések, illetve szélesebb körre kiterjesztendő vagy túlspecializált szakok egyaránt találhatóak közöttük.
3. Tartalmukat tekintve e szakok többsége a közoktatási fejlesztési trendekkel adekvát, a modernizációs szükségletek kielégítését szolgálja.
4. A pedagógus-szakvizsga kötelezően választandó programjai csak részben felelnek meg a vonatkozó rendelet előírásainak, ugyanis nagy hányaduk jellege valamely szakirányú továbbképzési szak képzési céljával azonos. Ennek okát (és a jelentkezések túlsúlyát is) elsősorban a pedagógus-szakvizsga képesítési követelményeiről szóló rendelet (célokat érintő) belső ellentmondásaiban, valamint a pedagógus-továbbképzésről szóló 277/1997-es kormányrendeletben a szakvizsgára felkészítő képzési formához kapcsolt prioritásokhoz képest a szakirányú továbbképzési szakok jelentőségének fel nem ismerésében, így ösztönzésének elmaradásában látjuk.
5. A szakvizsgára felkészítő programok egy része olyan hiányterületekre való felkészítést céloz meg, amelyek a közoktatási modernizációs szükségletekre reagálnak, s amelyek szakirányú továbbképzési szakká történő átalakítással tölthetnék be valódi céljukat.
6. A feltárt tendenciák alapján javasoltuk a pedagógus-szakvizsga és a szakirányú továbbképzési szakok közötti funkcióbeli különbségek tisztázását, valamint ez utóbbi elvégzésének a szakvizsga teljesítésével azonos ösztönzését. Ennek szükséges, de nem elégséges lépéseként értékeltük a pedagógus-szakvizsga képesítési követelményeiről szóló rendelet módosítását.